



Oslo kommune  
Byrådsavdeling for byutvikling

Miljøverndepartementet  
Postboks 8013 Dep  
0030 OSLO

Dato: 19.05.2009

Deres ref:  
200900459-5

Vår ref (saksnr):  
200901158-4

Saksbeh:  
Signy Volden, 23461652

Arkivkode:  
500

**FORSLAG TIL FORSKRIFT OM KART, STEDFESTET INFORMASJON,  
KOMMUNALT PLANREGISTER OG AREALFORMÅL. HØRINGSUTTAELSE  
FRA OSLO KOMMUNE**

Jeg viser til Miljøverndepartementets høringsbrev av 26.02.2009 med høringsfrist 22.05.2009.

I henhold til delegert fullmakt (Byrådsvedtak av 03.07.2001, sak 1360, jf. Bystyrevedtak 30.05.2001, sak 218) avgir jeg høringsuttalelse på vegne av Oslo kommune slik det fremgår av vedlagte kopi av brev av 12.05.2009 fra Plan- og bygningsetaten. Oslo kommune er som utgangspunkt positiv til forskriftens hovedgrep om standardisering og enhetlig tilgang til eiendomsinformasjon. Oslo kommune har imidlertid en rekke innvendinger og kommentarer til forskriftsutkastet, som forutsettes videre vurdert og avklart. Herunder forutsettes at Miljøverndepartementet foretar en nærmere vurdering av de økonomiske og administrative konsekvenser de ulike elementer iverksettelsen av forskriften medfører. Det vises til brevet fra Plan- og bygningsetaten for de nærmere enkeltheter og detaljer til forskriftsutkastet i sin helhet.

Vennlig hilsen

Merete Agerbak-Jensen  
byråd for byutvikling

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg: Brev av 12.05.2009 fra Plan- og bygningsetaten

**Kopi til:** BLA, FIU, MOS, PBE



# Oslo kommune Plan- og bygningsetaten

Byrådsavdeling for byutvikling  
Rådhuset  
0037 OSLO  
postmottak@byr.oslo.kommune.no

Dato: 12 MAI 2009

Deres ref: 200901158

Vår ref (saksnr): 200902906-7  
Oppgis alltid ved henvendelse

Saksbeh: Une Kristin Hofgaard  
Karen Marie Glad Visnes

Arkivkode:

## **FORSLAG TIL UTTALELSE FRA OSLO KOMMUNE TIL HØRING AV FORSLAG TIL FORSKRIFT OM KART, STEDFESTET INFORMASJON, KOMMUNALT PLANREGISTER OG AREALFORMÅL**

Det vises til brev av 13.03.2009 der Plan- og bygningsetaten bes forestå utarbeidelse av Oslo kommunes forslag til høringsuttalelse (inkl. byrådsak) til forskrift om kart, stedfestet informasjon, kommunalt planregister og arealformål. Etaten har innhentet uttalelser fra andre berørte kommunale etater/virksomheter og disse er innarbeidet i saken i den grad etaten fant det hensiktsmessig. Det vises også til senere korrespondanse der etaten ber om og får bekreftet utsettelse svarfrist til 12.5.2009.

### **Innledning**

Plan- og bygningsetaten er positive til forskriftsutkastets hovedgrep med å tilrettelegge for tilgjengelighet av digitale arealplandata og standardisering. Etaten ønsker å bidra til en forskrift som styrer utformingen av arealplaner som er brukervennlige for alle.

Plan- og bygningsetaten har følgende prinsipielle synspunkter på forskriftsutkastet:

- Etaten vurderer forskriftsutkastet som prematurt og det legges opp til omfattende endringer med uholdbare tidsfrister
- Det bør være et mål at eldre og nye arealplaner er lesbare uten forutgående kunnskap om de ulike plan- og kartforskrifter de er utformet etter. Samtidig er det viktig å bygge opp forskriften slik at det store utvalget av arealplaner (Oslo kommune har ca. 4.000 planer) kan legges inn i et register på en juridisk holdbar og enkel måte.
- Utkastet til forskrift gir en uttømmende angivelse av hvilken underdeling av arealformål som kan benyttes i kommuneplan og reguleringsplan. Vi oppfatter at det er Plan- og bygningsloven av 2008 § 12-5 tredje ledd som er forskriftshjemmelen for denne ytterligere underdeling av arealformål, og dette burde ha fremkommet tydeligere i forskriftsutkastet.
- Det må i større grad legges til grunn at det er kommunene selv som skal bestemme omfanget og fremdriften i forhold til et planregister.
- Forskriften kan ikke ha tilbakevirkende kraft ved å kreve endring i kartgrunnlag på vedtatte planer.
- Forskriftsutkastet må hensynta lovverkets mangfold.
- Forskriftsutkastet må ikke endre etablerte roller i lovverket.
- Kommunene kan ikke nekte å ta planerforslag til behandling der det er uklare eierforhold.
- Forskriften må gi overgangsordninger.



Plan- og bygningsetaten  
Boks 364 Sentrum  
0102 Oslo

Besøksadresse:  
Vahls gate 1, 0187 Oslo  
www.pbe.oslo.kommune.no

Sentralbord: 02 180  
Kundesenteret: 23 49 10 00  
Telefaks: 22 66 24 94  
E-post: postmottak@pbe.oslo.kommune.no  
Bankgiro: 6003.05.58920  
Org.nr.: 971 040 823 MVA

### **Endringer av gjeldende planer uten full omarbeiding**

For Oslo kommune er det viktig at mindre endringer, små endringer eller utfyllinger av en eldre arealplan i henhold til § 12-14 i Plan- og bygningsloven av 2008 ikke utløser krav om at hele planen må omarbeides for å tilfredsstillende ny forskriftsbestemt standard. Det forutsettes at det for eksempel vil være mulig å angi på et plankart vedtatt etter "gammel lov" (Plan- og bygningsloven av 1985) et begrenset areal med den endringen som vedtas iht. Plan- og bygningsloven av 2008. Uten en slik mulighet vil man påføre kommunen uoversiktlige oppgaver som trolig også blir juridisk uholdbar ved at uklare eldre planer vedtatt etter eldre lovverk endres for å passe til nytt lovverk.

### **Rolle for elektronisk signatur**

Plan- og bygningsetaten er usikker på om kravet som stilles til sertifisert elektronisk signatur for originalkart, omtalt i følgebrevet fra Miljøverndepartementet, vil kunne la seg gjennomføre. Sertifiseringsordningen synes uklar. Det er dessuten viktig å huske på at kommunens egne delegasjonsreglement styrer hvem som er delegert myndigheten av å signere godkjent plan. Denne rollen innebærer å kvalitetssikre at politiske vedtatte endringer og bestillinger er implementert korrekt i plandokumentene. Dette er en annen rolle enn en teknisk kvalitetssikring av det digitale kartet.

### **Regulering i flere høydenivåer**

Lagdelingen det nå legges opp til i reguleringsplan vil i sin nåværende form ikke tilfredsstillende Oslo kommunes utfordringer i forhold til å kunne regulere flere typer formål oppå hverandre både over og under bakken og vannarealer. Regulering i flere nivåer anses å ville bli enda hyppigere brukt i framtiden enn det som til nå har vært tilfelle. Økende arealknappheten kombinert med stadig utvikling av tekniske løsninger i byggebransjen muliggjør dette. Arealplanlegging der det for eksempel er minst 4 forskjellige formål lagdelt er ikke uvanlig og disse kan gjerne være både over og under bakken. Det frarådes en begrensning på antall nivåer, og det bør være mulig å kunne justere antall nivåer dersom det blir behov for et nytt nivå mellom allerede regulerte lag/nivåer. Dette bildet kompliseres også av behovet for ytterligere lagdeling ved bruk av ulike båndleggings-/hensynssoner over arealformålene og også lovgrunnlagets mulighet for bruk av tidsbegrenset eller etappevis nivåregulering, jfr. Kommentarer til kapittel 3.

Etter Plan- og bygningsetatens oppfatning er det nødvendig at det også snart nedsettes en arbeidsgruppe som utarbeider forslag til ny SOSI-versjon som takler 3D plan. En slik arbeidsgruppe bør ha representanter fra planmiljøet i Miljøverndepartementet, Statens kartverk og representanter fra storkommunegruppen. Hovedformålet med gruppens arbeid bør være å komme fram til en SOSI-modell som håndterer 3D-plan. Uten 3D-plan har etaten imidlertid behov for meterangivelser. Arbeidet med 3D-plan bør sees i sammenheng med å arbeide fram 3D-eiendom.

### **Vedr høringsnotatets kapittel 5. Administrative og økonomiske konsekvenser**

Det hevdes på side 7 i høringsnotatet at:

*"Reglene i forskriften går ikke lenger enn det som er forutsatt i forarbeidene til plan- og bygningsloven av 2008. Det vises derfor til det som står om planregister i proposisjonen når det gjelder de administrative og økonomiske konsekvenser av forskriftsforslaget,..."*

Videre:

*"Anslag innhentet fra kommunenes IT-systemleverandører indikerer at nær halvparten av kommunene har tatt i bruk digitale planer enten i SOSI eller som skannede vektordata, og at minimum 25 % av kommunene allerede har et digitalt planregister. Forskriftens krav om etablering av digitalt planregister vil neppe bli en stor byrde for kommuner som allerede har erfaring med digitalt planregister. I praksis vil det for dem kun være tale om tilpasninger og justeringer av eksisterende digitale planregister for å etablere den nødvendige systematikk og oversikt som forskriften forutsetter at et moderne digitalt planregister skal ha. Ettersom de allerede har erfaring med digitalt planregister må det antas at de har kompetansen som gjør det enkelt å tilpasse seg kravene i forskriften."*

Her er angitt at for de anslagsvis 25% av kommunene som i dag har systemer for å håndtere (konstruere, bearbeide, registrere, forvalte) digitale planer, så er det kun tale om tilpasninger og justeringer av eksisterende digitale planregister for å etablere et system som tilfredsstiller kravene til et digitalt planregister i henhold til forskriftsforslaget. Forskriften mangler imidlertid en mer grundig vurdering av de administrative og økonomiske konsekvensene innføring av et slikt digitalt planregister vil ha for kommunene, og Oslo kommune stiller spørsmål til om de oppgaver som omfattes av forslaget til et digitalt planregister stiller kommunen i en uhåndterbar ressursmessig situasjon.

## Til kapittel 1 Fellesbestemmelser

### §1 Formål

*Forskriften skal sikre innsyn og tilgang til gjeldende arealplaner og planforslag i kommunene, og tilgang til oppdaterte og pålitelige kart og stedfestet informasjon for å kunne løse oppgaver etter plan- og bygningsloven. Forskriften skal også sikre at slik informasjon kan sammenstilles elektronisk på tvers av administrative grenser og organisatoriske skiller.*

#### Plan- og bygningsetatens kommentar:

Det bør fremkomme at formålet med forskriften også er å angi ytterligere underdeling av arealformålene og hensynssonene som kan benyttes i kommuneplanens arealdel og i reguleringsplaner.

### § 2 Definisjoner

*I denne forskrift betyr:*

- a) endelig vedtatt arealplan: arealplan med tilhørende bestemmelser som gjennom statlig, regionalt eller kommunalt vedtak har fått rettsvirkning,*
- b) plankart: framstilling av arealplan på kart,*
- c) plandata: geodata i plan som er gjenstand for vedtak etter plan- og bygningslovens planbestemmelser,*
- d) basiskart: geodata i plankart som ikke er gjenstand for vedtak,*
- e) digital arealplan: arealplan i en form egnet for elektronisk databehandling som representerer planen på en fullstendig og entydig måte,*
- f) planarkiv: et kommunalt arkiv som inneholder alle endelig vedtatte arealplaner,*
- g) nasjonal arealplan-ID: et landsdekkende entydig og unikt kjennetegn (identifikasjon) på en arealplan.*

#### Plan- og bygningsetatens kommentar:

I tillegg til de angitte definisjonene vil det være behov for å definere et digitalt planregister og planarkiv i tillegg til planoversikt.

Forskriften bør generelt gjennomgås for å samordne en del begreper, eksempelvis bruken av begrepene basiskart, kartgrunnlag, offentlig kartgrunnlag, bakgrunnskart og geodata. Det henvises i denne sammenheng til definisjoner utarbeidet av Geovekst-forum.

Til e):

Det er ønskelig at man i tillegg til papiroriginal og digital signatur, har mulighet til å skanne papiroriginal med signatur, og lagre den digitale versjonen i et NOARK-godkjent arkivsystem hvor sikkerheten ivaretas av arkivsystemet.

**§3 Datasikkerhet**

*Den som har ansvaret for driften av planregister, offentlig kartgrunnlag og planarkiv, skal påse at disse blir håndtert og oppbevart på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte, herunder at det jevnlig tas sikkerhetskopier av databaser.*

Plan- og bygningsetaten har ingen kommentar

**§4 Arkivering og årsversjoner**

*Kommunen skal ved utgangen av året arkivere årsett av kartgrunnlaget og planregisteret. Kommunen kan etter avtale overlate arkiveringen til staten.*

Plan- og bygningsetatens kommentar:

I merknadene til denne bestemmelsen merker vi oss at det er tatt hensyn til at arkiveringen av årsversjoner av digitale kart må være arkivbestandige og i et godkjent arkivformat. I FOR-1999-12-01-1566: "Forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver", henviser vi til bestemmelsene i §8-17 som angir dokumentformater ved arkivering og avlevering. Det er viktig for Plan- og bygningsetaten at disse retningslinjene blir fulgt. I punkt b) som vedrører kart, står det nå at godkjente versjoner er TIFF versjon 6 og SOSI versjon 2.2 (1995) eller nyere. Vi går ut fra at det blir sammenfall i forskriftsbestemmelsene på dette området.

Arkivering av årsversjoner, både som kartbladvis PDF-filer og gjennom bruk av standard kartformat vil skape behov for store datalagre, og ikke ta opp i seg endringer som skjer innenfor et kalenderår. Dersom kommunen skal sikre at databasen for offentlig kartgrunnlag og planarkiv innehar historiske egenskaper som kan gjenskape den aktuelle situasjon på en valgt historisk dato, må programvareleverandører få nødvendig overgangstid for å utvikle og implementere slik funksjonalitet.

**Til kapittel 2 Det offentlige kartgrunnlaget****§5 Etablering og tilgang til det offentlige kartgrunnlaget**

*Kommunen skal i samarbeid med staten sørge for et oppdatert offentlig kartgrunnlag for kommunens areal ut til en nautisk mil utenfor grunnlinjene. Kartgrunnlaget skal bestå av et representativt, systematisk og tematisk ordnet utvalg geodata, og være egnet til å løse kommunens oppgaver etter plan- og bygningsloven. Kartgrunnlaget skal også kunne nyttes til andre offentlige og private formål. Kommunen skal stille nødvendig utsnitt av det offentlige kartgrunnlaget til rådighet for alle som fremmer eller uttaler seg om en plan eller byggesak*

*Digitalt kartgrunnlag skal følge "Produktspesifikasjonen for felles kartdatabase (FKB)" eller annen tilsvarende spesifisering fastsatt av kommunen. Kommunen fastsetter hvilke nøyaktighets- og detaljeringsklasser kartgrunnlaget skal følge i de ulike deler av kommunen. Analogt kartgrunnlag skal følge tilsvarende anerkjent spesifisering.*

*Kartgrunnlaget skal være stedfestet med koordinater i det nasjonale geodetiske grunnlaget. Kommunen kan benytte lokalt geodetisk grunnlag for høydereferanser.*

*Lokale høydegrunnlag skal være sikret med et tilstrekkelig antall fastmerker til å gjenskape grunnlaget i alle områder det lokale grunnlaget gjelder.*

Plan- og bygningsetaten har ingen kommentar.

**§6 Krav om kartlegging**

*Kommunen kan kreve at den som fremmer planforslag, konsekvensutredning eller søknad om tiltak skal framskaffe geodata når dette er nødvendig for å ta stilling til forslaget. Kommunen kan innarbeide slike data i det offentlige kartgrunnlaget. Dersom kommunen ikke selv innarbeider slike data i det offentlige*

*kartgrunnlaget, skal den - så langt materialet er anvendelig - avlevere det til relevant nasjonal faginstans for føring i nasjonale fagdatabaser.*

*Kommunen skal så tidlig som mulig informere om at slikt krav kan bli aktuelt og grunnen til dette. Kommunen kan bare sette fram krav dersom det offentlige kartgrunnlaget ikke er nøyaktig eller detaljert nok til å kunne ta stilling til forslaget. Kommunen skal gi opplysninger om gjeldende planer med så stor nøyaktighet at forslagstiller uten ytterligere undersøkelser kan legge slike plandata til grunn for sitt forslag.*

Plan- og bygningsetatens kommentar:

Plan- og bygningsetaten stiller spørsmål ved om man ved å angi det man gjør i siste setning i bestemmelsen blander sammen plan- og kartregistreringer. En arealplan vedtatt på et visst tidspunkt vil kunne ha ulik grad av detaljering, fra flateregulering til en detaljert bebyggelsesplan med nøyaktige rammer for ny bebyggelse. Det er ikke mulig å endre/supplere en juridisk bindende arealplan i ettertid; den har de opplysninger den har ved vedtakstidspunktet. Om fremtidige tiltakshavere trenger ytterligere detaljering må dette innarbeides i nytt planforslag, uavhengig av gjeldende planregister, og i regi av den som forstår utarbeiding av det nye planforslaget.

Etaten mener ellers at det ikke er juridisk holdbart å legge til grunn at planforslag med uklare eiendomsforhold skal avvises/ikke tas til behandling

**§7 Krav om å levere data i digital form**

*Kommunen kan kreve at den fremmer forslag til reguleringsplan skal levere geodata i digital form dersom geodata kommunen skal stille til rådighet også foreligger i digital form. Kommunen skal så tidlig som mulig informere om at slikt krav kan bli aktuelt.*

*Tilsvarende gjelder konsekvensutredning eller søknad, melding eller underretning om tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 93 bokstav a, i eller j som kan ha slike vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn at tiltaket faller inn under bestemmelsene om konsekvensutredning.*

*For planforslag, konsekvensutredning eller søknad, melding eller underretning om tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven av 1985 § 93 bokstav a, i eller j, eller som omfatter tiltak som framgår av forskrift om konsekvensutredning vedlegg I, kan slikt krav settes fram uavhengig av hvilken form kommunens egne geodata foreligger*

Plan- og bygningsetatens kommentar:

Annet og tredje ledd henviser til en bestemmelse i Plan- og bygningslov av 1985. I tredje ledd er det presisert at det er loven av 1985 men det er ikke gjort i annet ledd. Dette er inkonsekvent og bør rettes opp.

Plan- og bygningsetaten stiller spørsmål ved hvor hensiktsmessig det er å henvise til en loven av 1985 når forskriften er gitt til loven av 2008. Det er kun i en overgangsperioden før bygningsdelen trer i kraft at bestemmelsen slik den nå er formulert vil ha sin virkning. Av merknadene til bestemmelsen fremkommer det at formuleringen vil bli endret når nye bestemmelser foreligger. Bygningsdelen til ny Plan- og bygningslov av 2008 er vedtatt og kunngjort i Lovtidene og det anbefales at det også henvises til bestemmelsene om søknadsplikt i denne.

**§8 Krav til kartleggingen**

*Geodata avlevert etter bestemmelsene i § 7 skal være utarbeidet etter:*

- a) "Spesifikasjon av felles kartdatabase (FKB)» i henhold til nøyaktighets- og detaljeringsklasse FKB-B, og med koordinater i det nasjonale geodetiske grunnlaget,*
- b) kommunens spesifikasjon for det offentlige kartgrunnlag til reguleringsplanlegging, eller*
- c) avtale med kommunen.*

*Kommunen kan i kommuneplan eller lokal forskrift fastsette, for bestemte geografiske områder med særlig høy grad av utnytting, at kartgrunnlag kan kreves utarbeidet etter nøyaktighets- og detaljeringsklasse FKB-A eller likeverdig kommunal spesifikasjon.*

Plan- og bygningsetaten har ingen kommentar.

### Til kapittel 3 Fremstilling av arealplan

#### §9 Krav til arealplan og plankart, kodeverk, nasjonal arealplan-ID mv.

*Alle arealplaner skal ha et navn og en entydig nasjonal arealplan-ID bestående av kommunenummer og et unikt tilleggsnummer. Når en tidligere vedtatt plan er vedtatt endret, skal nasjonal arealplan-ID i tillegg ha en bindestrek og et unikt løpenummer som referanse til endringen.*

*Arealplan skal nytte koder for arealbruksformål og hensynssoner slik de framgår av vedlegg I og II til denne forskriften. Fargelegging, skravur og annen symbolbruk skal være i samsvar med den til enhver tid gjeldende "SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan".*

*Plankart skal vise innhold og rettslige virkninger på en klar og entydig måte, og med tilstrekkelig nøyaktig stedfesting.*

*Plankart skal være i vedtatt målestokk og utstyrt med planens navn og nasjonal arealplan-ID, tegnforklaring, markering av koordinatnettet og nordpil, samt opplysninger om geodetisk grunnlag og kartprojeksjon, hvem som er forslagstiller, hvem som har utarbeidet og eventuelt revidert kartet og informasjon om planens behandling. Tegnforklaringen skal skille mellom symboler som angir rettslige virkninger og annen informasjon. Plankart skal skille mellom planrelaterte tema og basiskart.*

#### Plan- og bygningsetatens kommentar:

Plan- og bygningsetaten kan ikke se at forskriftutkastet løser problemstillingen om kartfremstilling av plan når det reguleres rekkefølgebestemmelser for to formål (at det bindes opp til ett konkret formål dersom det angitte første formålet opphører), eller at ett område har formål i tidsrekkefølge (eksempelvis datoangivelse for ett formål vinterstid og annet formål sommerstid).

#### Første ledd:

Det er uklart om arealplanen må ha både et bokstavnavn og en arealplan-ID. Det er ønskelig med bruk av understrek fremfor bindestrek ettersom understrek støttes av flere databaser. Plan- og bygningsetaten har behov for en konkretisering av måten en arealplan-ID skal fremstilles på før etaten kan ta endelig stilling til dette. I denne sammenheng er det av avgjørende betydning for Oslo kommune at kodingen også enkelt kan anvendes på alle de eksisterende planene Oslo kommune har i dag.

#### Annet ledd:

Det er utilstrekkelig at den forskriftsmessige underdelingen av lovens underformål skjer kun ved en henvisning til vedlegg som angitt. Det bør fremkomme tydelig her og i formålsbestemmelsen i § 1 at det er en ytterligere underdeling av arealformålene i Plan- og bygningssloven av 2008 § 12-5 som finner sted.

Hovedstrukturen i utkastet til forskrift leses dit hen at lovens hovedformål gjengis med nummer og tekst i store bokstaver med fet skrift og mørkegrå bakgrunn, mens lovens underformål angis med små bokstaver (venstrejustert) og med lysegrå bakgrunn samt at forskriftens ytterligere underinndeling er små bokstaver (høyrejustert) og hvit bakgrunn. Denne hovedstrukturen er imidlertid ikke fulgt fullt ut. Det er avvik fra denne strukturen i vedlegg I: 4-Forsvaret og 5-Landbruks, natur- og friluftformål samt reindrift, og vedlegg II: hensynssone i h.h.t. § 11-8 c. Se etatens gjennomgang av vedlegg I og II nedenfor.

En vesentlig endring når det gjelder utforming av plan i forhold til dagens forskrift er at det i ny forskrift settes krav til at planen skal fremstilles kartografisk i henhold til "SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan". Dette betyr at kommunen ikke lenger selv kan velge kartografisk fremstilling av planen. Vi mener det er tilstrekkelig å kreve at de nasjonale kodene for arealbruksformål og hensynssoner blir benyttet, og at kommunen fortsatt står fritt til å velge farge skravur og symbolbruk for den enkelte

plan. Dette fordi det altoverskyggende hensynet til fremstillingen av planen må være at den er entydig og klart fremstiller den juridiske virkningen den har. I noen tilfeller vil det opplagt være viktig kartografisk å fremheve elementer i planen som i liten grad vil synliggjøres som den nasjonale standarden følges.

Det frarådes på det sterkeste å vedta tegneregler, skravur og annen symbolbruk uten at det gjennomføres en bred høringsrunde på fremstillingsmåte. Det er mange kommuner og forslagstillere som har lang og bred erfaring med fremstilling av arealplankart og det er viktig å bygge videre på dette. Plan- og bygningsetaten ønsker å dele sine erfaringer med utvikling av fargekoding som gjør reguleringsplanene i Oslo lesbare. Det er naturlig nok store forskjeller på behov i kommunene og vi antar at den fremstilling som gjør en arealplan lesbar/ryddig i en mindre kommune ikke nødvendigvis vil fungere i en større by hvor situasjonen kan være mer kompleks med kombinasjon av flere formål, underformål, bestemmelser som må kartfestes, kombinasjon av hensynssoner, regulering i flere plan, samfunnsmessig betydning, oppmerksomhet i befolkningen, belastning på naboomgivelsene osv. Etaten mener man bør ta utgangspunkt i komplekse situasjoner og se om det er mulig å lage lesbare plankart med fargekoding og tegnsetting for disse situasjonene. Fungerer det i slike situasjoner vil det også fungere på mindre komplekse situasjoner.

Plan- og bygningsetaten ber om at det legges opp til en faglig utviklingsprosess på fargekoding av formål og at de største kommunene og forslagsstillerne inviteres til å delta.

Departementet viser til at produktspesifikasjon og regler for kartografisk presentasjon vil foreligge "senest i juni 2009". Selv om dette skulle la seg gjøre, er det for sent til at iverksettelse av plandelen av den nye Plan- og bygningsloven med forskrifter kan skje fra 1. juli slik som forutsatt. Programvareleverandører og planforslagsstillere må ha rimelig tid til å sette seg inn i og tilpasse seg de endelige forskriftene og den nye standarden, og det er viktig at iverksettelse av loven ikke fører til at pågående planprosesser forsinkes. Enten må iverksettelse av plandelen til ny Plan- og bygningslov utsettes til kommende årsskifte slik at hele den nye loven ikraftsettes fra samme dato (både plandelen og bygningsdelen), eller det må utarbeides hensiktsmessige overgangsbestemmelser for innføring av plandelen.

#### **Til vedlegg I og II**

Selv om forskriftsutkastet med vedlegg hevdes å gi mer en nok styringsmuligheter i arealplanleggingen mener Plan- og bygningsetaten totalt sett at utkastet innebærer en begrensning i forhold til dagens situasjon. Det er meget positivt at det tas et grep for å standardisere og strukturere den uensartede og delvis tilfeldige bruken av underformål som har utviklet seg over tid. Imidlertid gir forslaget til underinndeling av underformål begrenset mulighet for utforming av reguleringsplanene, da det er flere underformål som ikke er ivarettatt. Etaten ber om at det suppleres med underformål/underdelinger for å oppnå tilstrekkelig styring da bruk av bestemmelser ikke vil være tilstrekkelig.

Plan- og bygningsetaten mener generelt at det er hensiktsmessig å bruke samme ordlyd i regulerings arealformål som ordlyden i annet lovverk og forskrifter arealplanleggingen forholder seg til, og som allerede er innarbeidet og i bruk. Noen av etatens forslag til ny underdeling og noen forslag til endring av underdeling, er motivert ut fra ønsket om gjennomgående begrepsbruk (eksempelvis begrepsbruk i vegloven og forskrift om konsekvensutredning).

Plan- og bygningsetaten mener det er lite hensiktsmessig å sammenblande angivelse av underdeling av underformålene i loven med konkrete kodeangivelser i SOSI-standard. En eventuell endring eller oppdatering i for eksempel tallkodingen i SOSI-standard vil også kreve en endring i denne forskriften dersom kodeangivelsen forskriftsfestes her slik det er foreslått. Vedleggene vil heller ikke gi en uttømmende liste over alle SOSI-koder som kan benyttes. Dette gjelder for eksempel ulike linjer, da disse ikke er en del av lovens arealformål, men er viktig å benytte på kartet. SOSI-standardens angivelse for lagdeling og angivelse av hva som er under bakken/vannet, på bakkeplan og i luften over bakken angis heller ikke. Det er også en innkonsekvens i at forskriftens vedlegg angir parkeringsanlegg i grunnen som eget underdelingsformål, kun knyttet til arealformålet "Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur". Flere



av arealformålene vil ha behov for innregulering av parkeringsanlegg under bakken, eksempelvis bolig, kjøpesenter eller sentrumsformål, men det kan også gjelde i forhold til andre formål som friområder.

Det anses å være tilstrekkelig å angi "den til enhver tid gjeldende SOSI ..." som gjøres i § 9 siste del av annet ledd.

## Plan- og bygningsetatens forslag til vedlegg I arealformål og underformål

### Nr. 1 BEBYGGELSE OG ANLEGG

#### Til fritidsbebyggelse:

Det er behov for underinndeling til "*kolonihager*". Denne arealbruken reguleres spesifikt i Oslo og andre byer i dag da det er flere større områder med denne helt spesielle formen for bebyggelse. Arealbruken skiller seg fra annen fritidsbebyggelse ved at eieformen er en annen (gjørne offentlig eid og med utleie til for eksempel velforeninger som leier disse videre etter særskilte kriterier). Arealtettheten vil være langt over det som er naturlig innenfor underdelingen "*fritidsbebyggelse-konsentrert*".

#### Til forretninger:

Det er behov for en underdeling til "*forretning for plasskrevende varer*" og "*dagligvare/kjøpesenter*". Dette har stor betydning for kommunen og allmennhetens vurdering av trafikkkonsekvenser. Oslo vil i lang tid framover ha gjeldende kommunedelplaner der det er regulert inn dette formålet. I henholdt til Oslo kommunes kommunedelplan for varehandel er dette underformålet unntatt fra kjøpesenterdefinisjonen.

#### Til sentrumsformål, kjøpesenter og forretninger:

Her vil det være behov for å kartfeste hvor vareleveringen skal foregå.

#### Til offentlig eller privat tjenesteyting:

Underinndelingen "*kirke/annen religionsutøvelse*" bør benevnes "*religionsutøvelse*" som vil omfatte alle typer religionsutøvelse. Det fremstår som uryddig å angi kirke som en av mulighetene, uten at det da ramses opp flere bygningstyper som eksempelvis moskè, tempel mv.

Plan- og bygningsetaten ser behov for underdeling til "*ambassade*". Dette formålet er av en helt annen karakter enn de andre funksjonen det er underdelt til. Det er stor interesse i nærområder knyttet til hvorvidt det er et kontor eller en ambassade som skal innreguleres. Det vil også være av betydning for vurdering av konsekvenser (bl.a. sikkerhetsmessige) i reguleringssaken og for uttalelser fra allmennheten.

Plan- og bygningsetaten anser at "*annen offentlig eller privat tjenesteyting*" hjemler regulering til det som tidligere ble regulert til "*strøktjenende virksomhet*" og "*allmennyttig formål*". Staten antar da eksempelvis at det som i dag er "*allmennyttig formål (helsesenter)*" vil gå under "*annen offentlig eller privat tjenesteyting*" eller eventuelt "*institusjon*". Videre er det uklart hvordan et treningssenter skal reguleres. Vil dette falle inn under "*annen offentlig eller privat tjenesteyting*"? Det fremstår ikke som naturlig at dette faller inn under underformålet "*idrettsanlegg*", da et treningssenter skiller seg ut karaktermessig i forhold til de andre underdelingene under "*idrettsanlegg*" også ved at de har en klar kommersiell funksjon. Treningssenter kan ofte komme i kombinasjon med andre funksjoner og kan ha vel så mye preg av næringsvirksomhet. Konsekvensene for nærmiljøet er imidlertid forskjellig om det er treningssenter eller næringsvirksomhet som innreguleres.

Det er behov for en presisering og nyansering i forhold til disse funksjonene.

I likhet med "*idrettsanlegg*" er det behov for et underformål med spesifikke underdeling i ulike anlegg for underformålet "*kultur*". Dette bør kunne underdeles videre for å presisere regulering til viktige funksjoner som:

- Bibliotek

- Konsertlokaler/konserthus (som er av helt annen karakter enn et forsamlingslokale)
- Kino
- Teater
- Museum
- Galleri

#### Til fritids- og turistformål:

Forskrift om konsekvensutredning viser til "Permanente temaparker". Det foreslås derfor at underformålet "fornøylespark" endres til å hete "permanente temaparker" slik at det er samsvar med konsekvensutredningsforskriften.

#### Til idrettsanlegg:

Plan- og bygningsetaten ser behov for underdeling til "hoppbakke". Formålet er et eget tema i forskriften for konsekvensutredning. Formålet er av vesentlig annen karakter enn de andre funksjonene det er underdelt til med en helt annen innvirkning på landskapet/fjernvirkninger.

I tillegg er det et ønske om underdeling til "rulleskiløype". Bane for rulleskibruk skiller seg fra "skiløyper" ved at den må være asfaltert og således gir en annen type inngripen i naturområder enn "skiløyper". Nylig eksempel på dette er i reguleringsplanen for Holmenkollenanlegget.

I tillegg er det behov for å regulere inn "snøproduksjonsanlegg". Dette fordi disse er støyende og plassering av slike anlegg er et viktig tema i reguleringsaker der de inngår.

## Nr. 2 SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR

Plan- og bygningsetaten savner underinndeling til "taxiholdeplass". Dette kan ofte ligge til et kollektivknutepunkt, men er ikke nødvendigvis avhengig av det. En slik funksjon antas å tilhøre underformålene "veg" og/eller "parkeringsplasser".

Det er et behov for å presisere regulering til "holdeplass for annen kollektivtrafikk". Dette for å fange opp de holdeplasser som ikke faller inn under underformålet "kollektivknutepunkt". Formålene "kollektivgate" og "kollektivfelt" bør innarbeides.

Plan- og bygningsetaten ser behovet for å avsette areal til "snøopplag". Dette vil kunne innpasses under flere ulike arealformål men passer kanskje best under infrastruktur formålet.

#### Til veg:

Det er stort behov for å skille mellom ulike trafikkantgrupper/fremkomstmidler som kjørende, syklende og gående. Plan- og bygningsetaten ser behov for en endring i de foreslåtte underinndeling til "veg" for å ivareta dette viktige skille. "Kjøreveg" bør gjøres om til "gate/kjøreveg" og "gate med fortau" bør hete "fortau".

Videre er det behov for å angi "gågate". Dette foreslås enten som en ny underdeling eller at det legges til det som i dag heter "gang-/sykkelveg" eller "gangvei/gangareal".

Det bør også gis rom for at gategrunn kan benyttes til sambruk mellom ulike funksjoner som bør benevnes "gatetun/sambruksareal".

Nødvendigheten av å kunne regulere til "sykkelfelt" er ikke ivaretatt, og bør innarbeides i forskriften slik at reguleringen kan forholde seg korrekt til vegloven.

Begrepet "torg" bør utvides til å hete "plass/torg" da dette er en mer riktig begrepsbruk for disse funksjoner i tillegg til at det viderefører begrepsbruken i Oslo kommunens kommunedelplan for torg og møteplasser som skal forstette å gjelde i mange år framover.

Det er ønskelig med en ny underdeling til "atkomstvei". Det vil muliggjøre regulering av privat eid atkomstvei og kartfesting av skillet mellom den private og den offentlige veien. En slik underdeling vil kunne synliggjøre kravet om at alle eiendommer skal knyttes til offentlig vei. "Atkomstvei" kan være for én eiendom eller felles atkomst for flere eiendommer (angitt i bestemmelsene) som erstatning for dagens regulering til "fellesområde – felles avkjørsel".

#### Til lufthavn:

Her mangler "helikopterlandingsplass". Det er flere slike plasser som er avsatt oppå bygninger, i parker eller andre steder, og disse er det viktig å få regulert inn. Disse plassene er svært ulike det som inngår i "lufthavn – landings-/taxebane".

#### Til bane:

Det er ikke håndterbart at det kun angis en felles underdeling på kartet for både sporvei og forstadsbane. Disse er svært ulike i utforming og innvirkning på omgivelsene. Vanligvis eksisterer disse på samme sted, inntil hverandre eller i lag, og det vil være viktig å reguleringsmessig kunne skille de ut i planen. Forutsatt at angivelse av hva som ligger under og over bakken håndteres av streker eller linjeangivelse som er et tema utenfor denne forskriften, vil det ikke være behov for egen angivelse av forstadsbane under bakken.

Det kan virke som om underformålet "godsterminal" kan være uteglemt. Dette vil tilsvare "havneterminaler" som er angitt som underdeling under formålet "havn". "Godsterminal" begrepet vil dekke inn funksjoner som jernbanespor, veier, kraner og enkelte typer bygninger for omlasting mellom veitransport og jernbane.

#### Til hovednett for sykkel:

Det er nødvendig med en underdeling til "sykkelfelt". Når man søker å oppnå et sammenhengende hovednett for sykler er det ikke mulig å utelukkende basere seg på egne sykkelveger. Del av annet veiareal bør kunne reguleringsmessig sikres for sykkelfelt. Det vil være tilstrekkelig at denne ene underdelingen benevnes "sykkelfelt/sykkelveg".

#### Parkeringsplasser:

Det er behov for å få kartfestet "sykkelparkering" som noe annet enn parkering for biler. Dette fordi det er et viktig skille på denne typen trafikk som kan inngå i for eksempel i parker, på fortau, torg og møteplasser på en måte som ikke er aktuelt for bilparkering. Oslo kommunes parkeringsnorm knyttes med bindene virkning til arealplaner, og her er det angitt ulike krav til bilparkering og sykkelparkering inkludert krav til delvis overdekning av sistnevnte formål.

Det er inkonsekvent når ingen av de andre underformålene i forskriften har underdeling/koding som muliggjør å styre hvorvidt anlegget eller tiltaket skal plasseres "på grunnen" eller "i grunnen". Plan- og bygningssetaten ber om angivelse av hvorvidt anleggene reguleres under eller over bakken kan vises på kartet med tegnsetting for lagdeling i henhold til SOSI-kodene selv om dette ikke omfattes av forskriftsutkastet. Det er ikke kun parkeringsplasser innregulert under hovedformål 2 "Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur" som vil ligge under bakken, det er tilfelle for parkeringen til flere av underformålene under hovedformål 1 "bebyggelse og anlegg". Det er heller ikke bare parkeringsfunksjonen som reguleres plassert i grunnen; flere andre funksjoner det er underdelt til under ulike arealformål kan tenkes plassert i grunnen.

Til trasé for teknisk infrastruktur:

Det bør hete "avfallssug" fremfor "søppelsug". Renovasjonsbransjen synes å ha gått helt bort i fra å bruke "søppel" begrepet.

Det er også behov for å kunne regulere inn grøntbelter/-skjerm og støyskjermer i trafikkområder for på den måten å bidra til skjerming av andre tilgrensende områder. Etaten kan ikke se at det er ivarettatt i forskriften.

## Nr. 3 GRØNNSTRUKTUR

Til friområde og/eller park:

Her mangler angivelse av vann, som benyttes eksempelvis i vannspeil og annet i parker, eller store dammer i friområder som ikke er en del av hovedformål 6. "sjø og vassdrag". Det finnes ulike typer vann som ikke vil kunne inngå i underdelingen "badeplass/-område". For badeplass og badeområde vil det også være uheldig om det ikke kan angis hva som er på land og hva som er i vann.

Til park:

Underdelingen til "vegetasjonsskjerm" brukes på helt andre områder enn det som er naturlig å oppfatte som en allment tilgjengelig park. Det hadde derfor vært ønskelig om "vegetasjonsskjerm" heller var underformål til formålet "grønnstruktur".

## Nr. 5 LANDBRUKS- NATUR OG FRILUFTSFORMÅL SAMT REINDRIFT

Lovens § 12-5 pkt. 5. angir "friluftsområder" som underformål til hovedformålene. Dette er ikke kommet inn i vedlegg I og Plan- og bygningsetaten ber om en klargjøring av om det er en bevisst innskrenkning av lovens angivelse av underformål.

## Nr. 6 BRUK OG VERN AV SJØ OG VASSDRAG, MED TILHØRENDE STRANDSONE

Plan- og bygningsetaten stiller spørsmål til hva som faller inn under arealformålet "ferdsel". Vil for eksempel turvei/kyststi i strandsonen inngå her, eller faller det inn under grøntstrukturformålet med underdelingen "turdrag" og "turvei". Dette må klargjøres.

Til friluftsområde:

Underinndelingen til "naust" bør utvides til "naust/badehus". Bygningen naust betjener båter, mens andre nesten tilsvarende bygg har funksjon som badehus uten overnattingsmuligheter. Det er ønskelig å kunne regulere inn slike bygninger på kartet og eventuelt angi i bestemmelser hvilken bruk bygningen skal ha.

Underinndelingen til "regattabane" virker uhensiktsmessig snever. Det er flere andre typer aktiviteter i vann som bør kartfestes, og for å slippe å ha en oppramsing av alle typer aktiviteter foreslår vi at dette formålet endres til en mer generell betegnelse, for eksempel "vannsportsaktiviteter" eller bare "vannsport".

Underinndelingen "badeområde" og "friluftsområde i sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner" anses som problematisk ved at det er kun en kode for både arealer på land og i vann. Det er uheldig for forståelsen og lesbarheten om kartet ikke viser forskjell på landarealer og vannområder.

Under "friluftsområde" er det en underdeling til "småbåtanlegg i sjø og vassdrag" og "småbåtanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner". Disse bør omskrives til "småbåtbrygge i sjø og vassdrag" og "småbåtbrygge i sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner". På den måten vil man klarere skille mot

begrepet "småbåthavn" som faller inn under "fareleder". Etaten oppfatter at "småbåtanlegg" i friluftsområder er ment å betjene allmennheten. Disse bryggene må antas å være for midlertidig bruk knyttet til båtutfart, eventuelt også fortøyning over natten (men normalt ikke i mange dager/netter, jfr. Friluftslovens § 7 og uttrykket "kortere tid"). Det er viktig å skille denne arealbruken fra arealformålet "småbåthavn", da "småbåthavn" forstås som riktig formål der private har permanent båtplass til egen småbåt.

## Plan- og bygningsetatens forslag til vedlegg II hensynssoner

FOR § 11-8 A (JF § 12-6)

### Til sikringssone:

Det er svært viktig å kunne angi en sone som gir restriksjoner for anlegg i grunnen, eksempelvis ved regulering av tunneler. Det foreslås derfor i tillegg en sikringssone "restriksjonsområde for anlegg i grunnen".

### Til støysone:

Det anses som uheldig å angi støysoner i henholdt til rundskriv T-1442, uten at det da også spesifiseres en angivelse om at forskriften vil gjelde også for "senere rundskriv/veiledere som erstatter denne" eller "...den til en hver tid gjeldene støvforskrift...". Sistnevnte bør innarbeides.

### Til faresone:

Det foreslås ny underinndeling til "forurenset grunn". Det er meget viktig å kunne angi denne typer soner på kartet, for eksempel ved at gamle fyllplasser eller tidligere industriområder omreguleres til annet formål, mens faren fremdeles ligger i grunnen. Denne sonen vil være aktuell å kunne kombinere med for eksempel "eksplosjonsfare" for gamle avfallsfyllinger.

FOR § 11-8 B (JF § 12-6)

### Til infrastruktur:

Her er det behov ny underinndeling til "midlertidig anleggsområde". Dette er svært viktig for å få virkemiddel til gjennomføring (mulig hjemmel til midlertidig ervervelse ved ekspropriasjon), og for å angi hvor den midlertidige belastningen skal plasseres. Eksempel er ved utbygging av vei, der det er behov for arealer utenfor selve byggeområdet i en begrenset periode.

FOR § 11-8 C (JF § 12-6)

Denne delen må omstruktureres slik at den forholder seg lovtekstens struktur. Slik den nå står gir den noen antagelig uttilsiktete begrensinger som fremstår som problematiske.

Lovstrukturen likestiller hensynssonene:

- landbruk
- reindrift
- friluftsliv
- grøntstruktur
- landskap
- bevaring av naturmiljø
- bevaring av kulturmiljø

Dette er stilt opp annerledes i vedlegg II, og Plan- og bygningsetaten antar at det ikke er tilsiktet.

Hensynssone for "bevaring av naturmiljø" og hensynssone for "bevaring av kulturmiljø", begge med nærmere angivelse av interesser, bør ikke plassert under sone "grøntstruktur og bevaringssone". Sone med særlig hensyn til bevaring av kulturmiljø bør ikke kobles til grønntstruktur. Når for eksempel verneverdige kulturminner finnes i områder det ikke er grønntstruktur blir det forvirrende at "bevaring av kulturmiljø" er en underdeling av "grønntstruktur og bevaringssone". I Oslo kommune er det en rekke enkeltbygninger og bygningsgrupper som er regulert til spesialområde bevaring. Etter ny lov vil bevaringshensynet ivaretas i reguleringen ved bestemmelser og en kartfesting ved bruk av hensynssone. Plan- og bygningsetaten forutsetter at hensynssonen "bevaring av kulturmiljø" kan benyttes over områder der det er både særlige bevaringshensyn knyttet til bygningsmiljøet og for bevaring av enkeltobjekter som enkeltbygninger eller andre kulturminneobjekter uavhengig av grønntstruktur.

Videre er det viktig å få kartfestet bevaring av enkelt trær og viktige vegetasjonselementer. Disse er ikke alltid del av et større naturmiljø, det kan være enkeltstående eldre og viktige store trær i den tette byen og lignende. Plan- og bygningsetaten forutsetter også her at hensynssonen "bevaring av naturmiljø" kan benyttes.

For øvrig kan det bemerkes at lovens § 11-8c ikke tar med seg "natur" i første del som ellers er et av begrepene i "LNFR"-forkortelsen. "Natur"- begrepet inngår nå kun i begrepet "bevaring av naturmiljø". Begrepet "landskap" er tatt med i første del og ikke under bevaringsangivelsene. Likevel angir vedlegg II ikke eget tema for "landskapshensyn", men kun temaet "bevaring av landskap". Dette må sorteres bedre.

#### **§10 Krav til digital arealplan**

*Digital arealplan skal inneholde nødvendig informasjon for å behandle og anvende planen med hjelp av elektronisk databehandling, herunder presentere planen som et entydig plankart. Plandataene skal angi de enkelte geografiske områdene med gitte formål og bestemmelser, som separate og entydige objekter kodet i samsvar med den til enhver tid gjeldende "SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan".*

#### Plan- og bygningsetatens kommentar:

Plan- og bygningsetaten er uenig i at plankart skal kunne leveres i et format som ikke er et nasjonalt utvekslingsformat (SOSI), for eksempel ved å benytte seg av dataassistert konstruksjonsverktøy (DAK)-formater. Digital arealplan skal utformes i samsvar med SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan og bør derfor leveres på et SOSI-format. Levering i andre formater vil kunne medføre et betydelig merarbeid for kommunen. Ved at forslagstiller benytter SOSI kontroll, og leverer SOSI fil med rapport vil det kunne dokumenteres at man leverer i henhold til den til enhver tid gjeldene SOSI standard.

#### **§11 Endelig vedtatt plan, planarkiv o.a.**

*Plankart skal være signert og datert, og være på arkivbestandig papir. Digitale planer skal være på godkjent digitalt arkivformat for dokumenter.*

*Når kommuneplanens arealdel er vedtatt av kommunestyret med rettsvirkning, skal ett eksemplar på papir eller godkjent digitalt arkivformat for dokumenter, sendes til Miljøverndepartementet, fylkesmannen, fylkeskommunen og berørte statlige fagmyndigheter.*

*Kommunen skal arkivere endelig vedtatt plan i et planarkiv som oppfyller kravene i arkivlova.*

*Kopi av endelig vedtatt plankart skal gi identisk informasjon som originalen.*

*Kommunen kan ved digitalisering av eksisterende analoge planer med rettsvirkning, gjøre rene tekniske tilpasninger til nytt basiskart. Det må ikke foretas endringer uten at planen behandles i samsvar med plan- og bygningsloven §§ 11-17 eller 12-14.*

#### Plan- og bygningsetatens kommentar:

Etaten er av den oppfatning at man bør ha 3 godkjente muligheter for å signere et plankart:

1. Papir med håndskrevet signatur

2. Digitalt plankart med digital signatur
3. Plankart som har vært plottet og fått påtegnet signatur og så skannet i ett godkjent akiveringingsformat.

## Kapittel 4 Kommunalt planregister

### §12 Etablering, innhold m.v.

*Alle kommuner skal ha et planregister som gir opplysninger om gjeldende arealplaner og andre vedtak etter plan- og bygningsloven med betydning for tillatt arealbruk i kommunen.*

*Planregister som ikke faller inn under bestemmelsen i tredje ledd skal inneholde en planoversikt med opplysninger om alle gjeldende arealplaner med navn, nasjonal arealplan-ID, ikrafttredelsesdato samt en oversikt over de kartfestede planområdene. Slikt register skal også inneholde oversikt over bygge- og deleforbud og planer som er tatt under behandling.*

*Planer som kommunen har fremstilt digitalt eller som den har krevd levert inn i digital form etter § 7, skal føres inn i et digitalt planregister. Kommuner som har etablert digitalt planregister skal sørge for at statlig og regional myndighet som utarbeider planer eller planbestemmelser med virkning for kommunen oversender disse i digital form for innføring i registeret.*

*Digitalt planregisteret skal inneholde:*

- a) alle gjeldende arealplaner i kommunen, herunder planer og planbestemmelser som statlige og regional myndigheter har vedtatt etter plan- og bygningsloven §§ 6-3, 6-4, 8-4 og 8-5, med navn og nasjonal arealplan-ID, plantype, ikrafttredelsesdato, planstatus og planens vertikalnivå,*
- b) vedtatte endringer og dispensasjoner til vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-17, 12-14 og 19-2 med vedtaksdato og saksnummer,*
- c) vedtatte bygge- og deleforbud med vedtaksdato og saksnummer,*
- d) planer som er tatt under behandling med nasjonal arealplan-ID,*
- e) opplysninger om innsigelser og klager, ev. utsatt iverksetting av klage, jf. forvaltningsloven § 42,*
- f) andre opplysninger som har betydning for arealbruk og planarbeid i kommunen.*

*Digitalt planregister skal være i samsvar med kravene til oppbygning og systematikk i den til enhver tid gjeldende "SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan". Data som er ført inn i digitalt planregister, skal være egnet for anvendelse til statistikkformål, og omfatte tilstrekkelige metadata for å kunne søke og bruke data i registeret.*

### Plan- og bygningsetatens kommentar:

Forskriftens § 12 er klart mangelfull ved at det kun listes opp krav til hva digitalt planregister skal inneholde (bokstavene a-f) uten å spesifisere dette nærmere. Innholdslisten fremstår som en omfattende utvidelse sammenlignet med dagens saks-/arkivsystemløsninger og de saksbehandlingsrutiner som i dag benyttes innenfor plan- og byggesaksbehandling.

Det stilles bl.a. spørsmål ved behovet for at opplysninger om innsigelser og klager, ev utsatt iverksetting av klage (bokstav e) har noe i et digitalt planregister å gjøre. Slike forhold skal normalt avklares som en del av saksbehandling og forarbeidene i en planprosess, og vil således ikke være relevant som opplysning knyttet til en endelig vedtatt plan.

Konsekvensene av forskriftens krav om at det digitale planregisteret skal inneholde vedtatte endringer og dispensasjoner (bokstav b) og krav til opplysninger om bygge- og deleforbud (bokstav c) antas å kunne innebære betydelig merarbeid og ressursbehov for kommunen. Det stilles spørsmål om dette gir kommunen en ressursmessig uhåndterbar situasjon.

Første punktum i § 12s tredje ledd innebærer at Oslo kommune, på linje med de fleste kommuner, i henhold til forskriften skal etablere digitalt planregister og føre planer fremstilt digitalt inn i det digitale planregisteret og/eller krevd levert inn i digital form etter § 7.

§ 12, tredje ledd, siste punktum, stiller i sin nåværende utgave krav til kommunen om at det er kommunen som skal sørge og er ansvarlig for at statlig og regional myndighet som utarbeider planer eller planbestemmelser, oversender disse til kommunen.

Oslo kommune foreslår i stedet følgende formulering til erstatning for siste punktum i 3. ledd: *”Statlig og regional myndighet som utarbeider planer eller planbestemmelser med virkning for kommunen oversender disse på digital form for innføring i det digitale planregisteret.”*

Etablering av et digitalt planregister som skal være homogent og i utgangspunktet gjelde de fleste kommuner anses som et positivt tiltak. Et digitalt planregister vil være kilde til både statistikk- og rapporteringsformål. Krav til innhold i det digitale planregisteret må imidlertid vurderes mer grundig, og forskriften mangler en vurdering av de administrative og økonomiske konsekvensene innføring av et slikt register vil ha for kommunene.

### **§ 13 Innsyn og utlevering av data fra digitalt planregister**

*Alle har rett til gratis innsyn i kommunens planregister. Kommunen skal sørge for at informasjon fra digitalt planregister er elektronisk tilgjengelig for innsyn i form av søke- og visningstjenester via Internett. Kommunen skal ellers sørge for at data fra digitalt planregister kan formidles via Internett i gjeldende SOSI-format for plandata, eller via online nedlastingstjenester i henhold til de til enhver tid gjeldende spesifikasjoner for samarbeid om geodata mellom kommunene og staten.*

#### Plan- og bygningsetaten kommentar:

I følge forskriften forplikter kommunene som har digitale planregister å tilgjengeliggjøre disse på internett. Det er noe uklart om planregisteret skal spille sammen med grunnboka og matrikkelen som en del av den offentlige eiendoms informasjonen. Det fremstår som uklart for Plan- og bygningsetaten hva man legger i ”å spille sammen”. I henhold til merknadene til § 13 er det fortsatt mulig å ta betalt for nedlasting eller utskrift (med unntak for dokumentinnsyn i hht offentlighetslova).

Med henvisning til departementets egne kommentarer til punktet, siste avsnitt, foreslås følgende tilleggsformulering:

*”For utlevering av plandata fra plandataregisteret enten direkte eller i form av tilrettelagt nedlastingstjenester, gjelder reglene i Forskrift til offentleglova § 4.”*

Samtidig spesifiseres det at departementet mener det er på tide at alle kommuner gir gratis visning på internett. Bestemmelsen pålegg om gratis innsynsklient på Internett for sine planer vil innebære vesentlige kostnader for kommunene som følge av etablering, drift og videreutvikling av ganske avanserte løsninger.

Plan- og bygningsetaten mener at det må være opp til kommunene selv å avgjøre på hvilken måte og på hvilke betingelser informasjon gjøres tilgjengelig.

### **§ 14 Oppdatering og forvaltning**

*Kommunen skal ha system for forvaltning av sitt planregister som sikrer at det er løpende oppdatert.*

*Opplysninger om nye vedtak skal føres inn i registeret straks vedtaket er fattet.*

*Kommuner kan inngå interkommunalt samarbeid om felles planregister.*

Plan- og bygningsetaten har ingen kommentar.



## Kapittel 5 Overgangsbestemmelser, ikrafttredelse

### § 15 Overgangsbestemmelser

*Bestemmelsene om digitalt planregister gjelder for arealplaner som legges ut til offentlig ettersyn etter at denne forskriften er trådt i kraft.*

*Kommunen kan bestemme at digitale planer som ikke kommer inn under først ledd likevel skal føres inn i digitalt planregister. Registreringen kan begrenses til kun å omfatte arealplanens ID. Bestemmelsen i § 9 om nasjonal arealplan-ID gjelder ikke for eldre planer som føres i registeret.*

#### Plan- og bygningsetatens kommentar:

Dersom ikke SOSI-standarden endres slik at den håndterer gamle data som Oslo kommune har i sine reguleringsplaner må kommunen ha to registre eller to sett data. Dette vil medføre betydelig merarbeid for Plan- og bygningsetaten.

### § 16 Ikrafttredelse


*Forskriften gjelder fra 1. juli 2009.*

*Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 10. mai 2004 nr. 736 om kart og stedfestet informasjon i plan- og byggesaksbehandlingen.*

Plan- og bygningsetaten har ingen kommentar.

PLAN- OG BYGNINGSETATEN

  
Ellen S. de Vibe  
Etatsdirektør

  
Kari Opheim  
Enhetsdirektør